

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Baldi Pervsini Commentariorvm In Pandectas Tomvs ...

In Digestvm Vetvs

Baldus

Lvgdvni, M.D.LVIII.

De fundo dotali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95938](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95938)

Laurelius. §. si. j. de lib. leg. Sed vides tu, quare pactū de lu-
cranda dimidia ex defectu liberorum non implicat lucrum totū?
propter liberos existit: vt. §. e. inter. §. cū inter. Jac. de del.
dict. q. ibi illud nō interpretat esse pactū de lucrando, sed q. vir
lucrat: §. q. habet liberi tab. heredes mulieris, et dicit hic
esse expellam casum nam certū est qd fuit pactū de retinēda
dimidia: et restituenda alia dimidia in defectu liberorum, ergo
habet locū promissio illius. §. in. Jac. Sed glo. intelligit hic q.
conditio erat alia defecta. §. In gl. marcellus. ibi, habet. f.
maryllus. i. ibi, petat loquit respectu dotis nō solute. Et ibi
apud filium marcelli dotatis. Et ibi filio. f. suo marcelli. et ibi
et filia. f. dotata. B. Et ibi fratre filio marcelli. Et ibi filia. f.
sua i. tuis vgotis, que est neptis marcelli. C. In ea. gl. in. f. no.
arg. q. qui habet duo instrumenta, et petit vnu exequi, et alio ex
quo non se fundat, non potest in eadem instantia obtinere,
sed alia instantia opus est. C. In ter. ubi, superstiti. us. et here-
dibus institutis. Franc. Accur. C. Quero que fuit hic ratio
quare maryllus succubuit in petitione dotis cū herede mar-
celli. Nam ex quo maryllus habebat ex eo matrimonio filias,
videbatur posse petere contemplatione filie fin. conducti-
nem notatū in. l. dos a patre. pietate cū maryllus appolue-
rit pactū de lucrando dimidiam deficientibus liberis, ergo eis
existitibus, debet lucrum totū: vt. l. inter. §. cum inter. §. co.
Sol. dicit littera q. ideo succubuit maryllus: quia pactū do-
tale erat collatum si matrimonio solveretur morte, et ipsam
fuit solutum in ditione, nec potest opponere de consuetudine.
C. l. l. dos a patre. C. d. sol. mat. q. aliud ē d. iure scripto. vt. B.
Secundo quero quo iure poterit agere maryllus ad pars-
tem istius dotis? Respondeo ex testamento soceri et vgotis.
Nam socer prelegauit vgoti marylli, et vgoti marylli infirmit
filiam marylli in dimidiam, ergo habes q. vgoti fuit testata de
dote et ias liberis existitibus: sic dicit Jac. de del. esse hic
casum pro se. Sed certe magis facit in contrarium: quia hic
marcellus fuit testatus de dote, et mulier nititur ex prelegato
non ex vi contractus: finaliter quia omne pactum cessabat,
quia cessabat conditio pacti: ideo procedit, quemadmodum si
nullum esset posset pactum appositum de retinēda dote per
virum; vnum facit mihi dubium, scilicet quare ius dotis non fuit
consolidatum in filias? Ad arcelli per prohibitionem patris: nam
si fuit consolidatum, habet ius consolidationis non ius pre-
legationis: videtur hic expresse determinari questio, an mu-
lier possit institui in dote: vt. l. iij. §. sed verum. §. de mino.

Inter virum. Valet pactum vt fru-
antur pro rata temporis.

Pro viro. Notat bac. l. quod fundus dos
interponatur, quod ipsa res restituatur eo-
des precio soluto matrimonio potest alienari, dū
modo mulier tali alienationi cōsentiat, vt hic; alias secus vt
j. sola. marci. l. si estimatus.

Si pater. Pro intellectu istius, §. quando vs istud
pactum pro filia, cuius hic mulier videtur
indotata videt. Julianus. et quod ibi nō. §. si. l. Secundo p. de
claratione huius, §. vide quod nō. gl. Jac. de del. in. l. si ma-
rito. §. i. sola. matrimonio. quod nō. gl. tene. m. C. Et lect. anti.
C. Facit ad hanc. l. de legat. j. si fundum per fideicommissum.
in princip. Et not. q. licet mulier cōsentiat alienationi rei do-
talis, vel quasi non intelligitur propterea renuntiare poti.

Si pater filie. Inuitus. qui non potest conue-
niri, censetur habere pactum li-
berationis.

De fundo dotali.

Rubrica.

Interdum. Mo. ex bac. l. tria. p. i.
tur fieri ex necessitate q. ex voluntate fieri non
possunt, vt hic. l. in. §. i. n. §. de reb. eq. C. Se-
cundo no. quod aliqua transeat titulo vniuersi-
tatis q. nō transeat titulo singulari, vt hic. l. q.
dam. §. de acq. rerum domi. C. Tertio no. quod ex secundo de
creto quis efficitur dominus, quod est verum, si possessor erat
dominus: de quo habuisti in. l. sed. §. si res. §. commun. diuidi.
et. l. i. n. §. si. §. de hoga. cau. aga. C. Ultimo aduerte ad gl. q. d.
dam. hic, que dicit quod prescriptione quis efficitur quasi do-
minus: vt nō. hic in gloss. que incipit. statim. Idem not. in. l. si fi-
nita. §. si tamen. §. de dam. infec. et. C. si aduer. §. si. l. j. de vsufr.
leg. l. i. m. §. de acq. rerum domi. C. si seru. §. de eue.
C. Et lect. ant. C. Alienatio fundi dotalis potest fieri ex cau-
sa damni infecit, et cum vniuersitate: puta in herede vel fisco.

salua dotis causa. h. d. cum. l. seq. C. No. quod potest fieri in
fio in rem dotale occasione ipsius rei aut fieret. ppter debi-
tum personale, die vt. §. si. j. l. tria. C. Secundo no. quod fun-
dus dotalis ex delicto viri confiscatur, tū cum sua causa: adde
quod nō. j. de bo. dam. quinq. legibus. C. Item no. quod licet
fiscus sit idoneus et soluendo, tamen nō potest alienare ea que
per legem alienari prohibentur, puta fundum dotalem, adde
credo q. si mulier esset in possessione, posset se opponere fisco,
vt possessio non periret ad fiscum: nam ex quo h. actione,
multo magis habet exceptionem: sed si nō est in possessione, in-
nitur hic q. rebat eam de manu fisci sicut et de manu heres-
diar. vt. C. solu. mar. dotis. facit qd nō. C. ne vroz pro ma. ob ma-
ritum. et in. l. j. C. de pui. fil. et ibi videas.

Maritus. Mo. ex bac. l. quod fiscus dici-
tur successor, vt hic. et. C. ad le-
gem Jul. de vi. et. l. j. ad idē. §. de fidei. l. si debitori.
in prin. ibi notat. Alibi appellat gloss. fiscum heredem: vt. §.
titul. i. l. inter socerum. §. vltimo. an autem habeatur vt verus
heres quo ad omnia? not. per gloss. j. de fidei. §. l. inter
eos. §. in. probatur in. l. quoties. j. de noua. de quo per Jac. de
del. j. sel. ma. l. si constante. §. si bona. et ideo gloss. alibi appel-
lat fiscum quasi successorem: vt. C. de fidei. §. l. j. et. §. de iure
dot. l. mulier bona.

Undus dotali. Nota quod alie-
natio fundi dotalis
lis est prohibita migra ratione dotis et mulieris.
L. cum leg. j. de fidei. §. l. j. et. §. l. cum vir pcedium.
j. de vsu. p. i. n. §. i. n. §. de fidei. §. l. j. et. §. l. cum vir pcedium.

Ex Julia que. Nota de interpreta-
tione passiva, vt tan-
sit glo. Interpretatio passiva est quando vna leg-
extenditur per alias, interpretatio actiua est quā-
do vna circūdit alias. facit. §. de legibus, sed et posteriores. et. l.
j. §. leg. §. alcidia. j. ad legem §. alcidiam.

Alianus. Nota ex bac. l. quod vbi pro-
hibetur alicui rei alienatio,
videtur prohibita eius iuris remissio: vt hic. et. l. i.
C. de aug. p. stan. et. l. j. §. ait pretor. j. que in fran-
dem crediturum.

Maritus fundum. Habes
dominantem in dote, si acquirit dominium ser-
uientis, seruientem confundit, sed in restitutione
dotis debet reintegrari, vel pascari interesse. h. p.

In fundo. In restitutione dotis ve-
niunt etiam ligna suc-
cisa per maritum de voluntate vgotis. h. d. Ra-
tio quia ista ligna non erant in fructu, vel secun-
dum glo. que erant succisa sumptibus vgotis.

Marito. Si debitum purum mulieris
promittat mulier debitori i do-
tem, id dotale erit: vbi vero subalternative debitor p-
mittat sibi est in electione viri quid in dotes sit et alternative
debitis: quod si ex his alternative debitis vnum perierit, vel
alienatum sit alienati redemptio tribuit iuris eligendi facul-
tatem: sed donec alienatum remittitur, vtrum alterius electio
teneat: ex futuro pendet euentu. h. d.

Rit ergo potestas. Nota q.
tas legis quādoq. est in alternativa et in. i. dēti,
et quādoq. pendet ex dominis voluntate.
C. Dominium rei dotalis soluto matrimonio, an ipso iu-
re transeat in mulierem.

Tiam. Dicitur hic quod soluto matrimo-
nio p. d. i. remanet dotale. C. Que-
ro vtrū soluto matrimonio d. i. rei dotalis ipso iu-
re transeat in mulierem? Rñdeo de iure antiquo
nō, vt probat in. l. si dote. C. de iure doti. probat etiā in. l. ista.
Sed de iure nouo sic, vt. l. in reb. et. tit. C. Sed q. vtrū pos-
silio ipso iure transeat? Rñdeo nō, etiam hodie, nisi tradat.
casus est hic. j. soluto mari. l. si dotis. in ver. socer. C. Quero,
vtrum ipse vir cū consensu mulieris possit vendere? dicit
q. non. C. de rei vgo. actio. §. et cū lex in. l. i. quibus aliena. licet.
in prin. etiam si mulier tueretur ibi no. quod est verū de iure et
pili, de iure canonico secus, si iuratur: vt in. c. cū contingat. extra
de iure in an. et. ti. c. licet. et. vi. et. circa istos teg. vide quod nō.
Jac. de del. et. l. j. post eū in. l. si pcedium. C. de iure dotium.
C. Et lect. ant. C. Et de Jac. de mil. test. dotalem. arg. contrā.

Ad opina-
tione eundem
Bal. in. l. tam
mandatoz. de
non nu. pecu. et
fran. et. in
l. si fidei. §. §.
fidei. et. quod
ibidem ad eū
dicit post.

Atit. i. licet. sed forte leg. ista intelligitur mulieris. in alienatio
ne. non accedente consensu.

Dotalis. In gl. super verbo. prestabitur. in fi. r
l. cum dote. §. si. sol. mat. l. si. in fi. de pui. credi. r. C.
q. potio. in pig. bab. l. affiduis. r. quod ibi not. per doc. in. vii. q.
C. In gl. penul. ibi. intellige r. cum hac gl. concol. §. sol. mat.
l. si. cum dote. §. si. pater. Sed contrarium not. r. melius in l.
pater filiam. in prin. §. ad l. §. alcidiam. r. dic. vt ibi. r. istam. l. do
tale predium. intellige vt in gl. que ponit casum. C. Ex lectu.
ant. C. Illud proprie dicitur dotale predium. quod ex causa
doris est in dominio mariti. vel quasi. b. d. ex. cum glo. r. sem
per allegatur.

Item ex lectura antiqua.

Dotalis predium. Licet mulier ppter
te donet sponso. id est marito futuro tenet donatio.
r. dos extincta peti non poterit. b. d. leg. notabilis.

Fundum. Si fundus que alius pferi
in dotem pscriptio non interruptitur. r. pscriptio
viri periculo pferitur. nisi paucissimi dies ad pferendum
prescriptionem super fuerint tempore quo dotalis fundus fue
rit datus in dotem. b. d. C. In gl. magna ibi. sine possessio.
queri r. Sed hic quero vtrum licet quo ad dominium acquisi
tionem non requiratur traditio vacue possessionis. vt hic nota.
r. C. de probatio. l. cum res. r. l. que predium. C. de distr. pign.
An quo ad publiciana r. vfuca. requiratur traditio possessio
nis vacue. r. doc. tenent quod sic vt not. per l. in. d. l. ca. res.
r. per Jac. Butri. insitu. de actio. §. alie. per docto. etiam in l.
Celsus. §. de vfuca. C. In eadem gl. ibi voluntatis r.
r. et ratio in vltimis voluntariis. quia actus mortis nō
debent pendere. ita dicit gloss. §. de pollic. l. si quis in rem. in
prin. vel hic quod est ratio quia voluntas testatoris est leg.
vt in aut. de nup. §. disponat. colla. ista istam rationem reddidit
doc. C. de pac. l. traditionibus. Item est alius casus in l. si. C.
de sacrosan. eccle. §. de publicia. l. commissio. §. pro socio. l. cum
duobus. §. idem respondit. r. quod no. in l. si. §. fin. §. quod
cuiusq. vni. no. C. Ex lectura antiqua. C. Prescriptio que
est in fine completionis dotis titulus non interruptitur. r. per
solam inductionem etia sine naturali vel ciuili possessione que
ritur dominii. b. d. l. nota. C. Unde ad acquisitionem domi
nij non requiruntur vacua possessio sed sufficit detentatio asini
na. secus dicunt quidam in publiciana q. cui non requiruntur
vfuca. pendi conditio nec publiciana vt. §. de contrahen. em.
clauibus. sed asinina incubatio sine vera possessione non affert
causam vfuca. pendi. vt. l. acquiritur. §. fin. de acquir. rerū
domi. ergo ab ea non causatur publiciana. quod dicit per l. in.
C. de probatio. l. cum res. Si autem vera possessio est vacua li
cet detentatio non sit vacua sufficit in publiciana r. in vfuca.
pione vt. §. de vfuca. pendi. pro impro. misso. r. in l. si. §. si. §. d.
vfuca. p. herede. oportet ergo quod illa possessio sit vacua
a qua debet vfuca. pendi causari vt. §. de public. que unq. in pn.
r. hanc. l. examinat. Suli. de acq. genda possessione. licet. in. l. si. q.
ibi videas. C. Item nota quod id quod non potest alienari
potest pferri: quia hic non erat prohibita alienatio lega
tis sed alienatio viri vel vxoris. Item quia hic alienatio erat
in fieri. imo quasi in facto esse eo casu quo videbatur superne
nisse causa impediens. de hoc in l. final. in penult. gl. gloss. C.
in quibus cau. in integrum restituta. non est necessaria. vel contin
ge vtrūq. solutio. r. melius per hanc literam. C. Item not. hic
differentiam de negligentia: vtrius fuerit commissio ex magno
tempore an ex paruo: quia in paruo tempore non presumitur
negligentia sed in magno.

Fundum. Circa istam. q. quero vtrū cō
armetur ista veditio isti? fun
di dotalis quantum ad hoc vt dominus trāseat
in emptorem? Respondeo. nō. sed confirmat quā
tum ad publicianam vel vfuca. pationem: vt. l. si a l. itio. §. de do
li. ex cept. facit. l. cum vir predium. §. de vfuca. p. C. Ex lect. an.
Venditio fundi dotalis facta per maritum. quo pacto cōfir
metur. r. ad emptorem irrevocabile dominium transeat. r. cō
cor. §. de vfuca. p. cum predium.

In fundo. Non summatu qz bre
uis sed in. §. si per mulie
rem. glo. ponit casum tribus modis. tene que vis.
C. Ex lectura antiqua. C. Not. quod vbi marmor
remanet penes maritum non repetit impensas a muliere. nec
dicitur fundus fieri deterior: cūz ceditur marmor. q. consistit
in fructu. b. d.

De donationibus inter virum r vxorem. Rubrica.

Matribus. Donatio inter virū r vxorē
hic inferitur. hoc dicit. vtrū ad l. bec ratio. §. vi
deam? C. In ter. ibi. nō tēperates id est tēpe
ramētū vel modum in donatiōibus nō ad
bibentes r. In ter. dom dicit moribus. facie

quod donatio inter virum r vxorem non possit iuramento fir
mari: quia si moribus introducta est: est prohibita r per cons
sequens iuramento non firmatur: vt in capitulo. non est oblig
torū. extra de regulis iuris. libro sexto. sed de hac questione
vide per Gul. de Eug. in l. sed r si possessio. §. item si iurame
ro. §. de iur. iurando C. Ex lectura antiqua. C. Not. rationem
quare non tenet donatio inter virum r vxorem. quia si esse
inter eos amor integer pcamore se spoliarent bonis propriis
nec aliquem modum seruarent donando. Secundo quia ma
ias esset studium circa donationem extorquendam circa edu
cario. liberorū. Tercio qz vxorem dare non possit prestare
causam dimortij. etiam quodammodo matrimonia fierent
venalia: r diceret vxor. dona mihi tuum. si vis me in vxorem.
r contra vir vxorē: istud est contra bonos mores non tamen
necessario. sed contingenter has rationes ponit. l. i. r. secunda.
sed elegantius. iij. in prin.

Ec rō. §. videamus inter.

Abi matrimonij tenet. ibi donatio est interdicta.
sec? vbi nō tenet. qz de iuris rigore valet donatio.
secus de equitate. concubine tamen facta donatio valet. b. d.

Qui in eiusdem. Ad eundem butus text.
premitte quod not. hic in gl. super verbo potestatis: que gl.
totum istum. §. de clarat. C. Pro declaratione istius vericu.
sed hoc quero vtrū mater bodie possit donare filio qui est in
patris potestate. gl. que est in l. si cōstante matrimonio. C. eo.
tenet quod non. In contrarium facit fortiter iste textus. nam
ideo olim mater non poterat donare filio. quia illud quereba
tur patri. r ideo in casu in quo patri non querebatur valebat
donatio vt hic in vers. sed si in castro. r ideo cum bodie quere
ta per filium non queratur patri nisi quo ad vsum fructum:
vt. l. i. C. de bonis matris. r. l. cum oportet. C. de bonis que
liberis. ergo valet donatio saltem quo ad proprietatem. r hac
opinione tenet Jaco. de Are. ipsam etia refert l. in dicta
l. si constante.

Sciendum autem. Donatio facta inter
virum r vxorem non
valet ipso iure nec traditio. que ex ea sequitur. an autē licet
non valeat traditio transferatur possessio ad mulierem dicat
i. eo. l. si eum.

Sed si debitorē. Si mandato meo debitor
alij soluit. mihi videtur a
debitore solutum. r a me illi. C. Et ideo si vir in mandat debito
ri suo vt vxori soluat. talis solutio ipsum liberat. b. d.

Ecratio. In reg. ibi dicitur. appellat dete
riorē accipientem. quia beatius
est dare quam accipere.

Videamus. Nota qd ille qui delinqt non est ma
gis capax. quam innocens.

Sciendum autem. Ex inutili contractu
non transfertur domi
nium. nec oritur obligatio. b. d. hic erat contractus inutilis
ratione prohibitionis.

Sed si debitorē. Nota quod quando in
vno actu insunt duo a
ctus. tunc vnus est occultus r tacitus. alter expellus. cōcor. §.
de acquirenda hereditate. illud. r. §. si certum petatur. singu
laria.

Isponsus. Donatio facta a sponso spon
se. valet r tenet licet traditio
sit facta postea constante matrimonio dimisso a
sponso ante matrimonium contractum fuerit facta traditio
procuratori vxoris. Secus si a procuratore sponsi. b. d.

Si maritus. Nota. §. generaliter. in vers. qd si
aliam. r gl. magna hic postea q
primo ponit exempla quando causa rerum est mixta r non po
test separari. Tercio quando causa personarū est mixta r po
test separari. r de hoc qd quando causa personarū est mixta
glos. ponit plura exempla quod dicit vt in ea.

Circa venditionē. Si venditio fiat causa
donationis inter virum
r vxorē ipso iure non valet. sed si venditio vere fiat cū de vero
precio rei aliquid remittit. venditio tenet. Sed remissio pēi est
inualida quatenus mulier est facta locupletior. b. d. C. Not.
reg. ibi

Cfirmari.
An r qd dona
tio inter virū
r vxorē valeat.
quid de remu
neratoria. r an
suo firmet. vi
de. o. Bar. soc.
in consil. l. vii.
inci. circa pri
mam p totūz.
r in consil. l. vii.
inci. frustra p
totum. r in gl.
ex. incipient.
circa primā. q.
circa princ. in
col. i. parte.

Cipso iure.
Addit qd r ge
nuit doctio
inter virum r
vxorē viribus
non subsistat.
illud procedit
qz vir donat
aliquid ppro
prio monio pro
pter qd vt pau
perior efficit. se
cus qz renun
tiat ppter acra
querentū. per
quā renuntia
tionem tale lu
crum remanet
in psona vxo
ris fm domi.
Bart. Soci. in
consil. cl. reg.
inc. viso testō.
d. ver. ad secun
dam rōnem re
spōdetur in. ij.
parte.

Caccipere.
Vide l. ar. in
cle. si. §. pen. de
vi. r ho. cle. vbi
dicit verum in
paupere dāte
elemosynam
nō aliter. r ad
de reg. in. c. si.
tiet. l. vii. dist.
vbi dicit qd da
re virtuosus
est qd accipere:
de quo etiam
p l. ar. vbi. §. i.
cle. §. in princ.
vi. q. §. regul.